

Juridiske problemstillinger ved genanvendelse af jord

Specialistadvokat (L) Jacob Brandt

DISPOSITION

Udvalgte problemstillinger

1. Hvornår er jord affald?

- Hvilken konsekvens har det?

2. Forholdet mellem restproduktbekendtgørelsen og miljøbeskyttelseslovens § 19

3. Forholdet mellem miljøbeskyttelseslovens § 19 og kap. 5

HVORNÅR ER JORD AFFALD

- Affaldsbekendtgørelsens § 2:
  - Affaldsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, fastslår, at der «*ved affald forstås ... ethvert stof eller enhver genstand, ... som indehaveren skiller sig af med eller agter eller er forpligtet til at skille sig af med*».
- Definitionen lægger ikke vægt på forureningsgraden af jorden som afgørende for, om den skal anses som affald.
  - Det er indehaverens adfærd, hensigt eller forpligtelse, som er afgørende.

HVORNÅR ER JORD AFFALD?

- Mafioso-dommen – Sag C-194/05:
  - Italien havde problemer med mafiaens engagement i affaldssektoren, og man søgte derfor at begrænse de mængder, som skulle håndteres gennem affaldsordningerne
  - Italien vedtog en regel om, at uforurenede overskudsjord var undtaget fra affaldslovgivningen, når det blev anvendt som opfyldning ved anlægsarbejder
  - Kommissionen henviste til, at der i det europæiske affaldskatalog under "*Bygnings- og nedrivningsaffald*" var anført jord, og at det derfor ikke var muligt at undtage uforurenede jord fra affaldslovgivningen.
  - Italien anførte, at det var urimeligt fordyrende at lade uforurenede jord indgå i affaldshåndteringen

MAFIOSO-DOMMEN (FORTSAT)

- EU-domstolen afviste omkostningsargumentet med henvisning til, at de forøgede omkostninger var et resultat af den måde, som Italien havde indrettet deres affaldslovgivning og -håndtering på
- EU-domstolen afviste, at det var foreneligt med affaldsdefinitionen at vedtage en bindende regulering, som indebar,
  - *”at jord og sten, der er opgravet, i de i bestemmelserne omhandlede situationer er biprodukter, der for indehaveren som følge af dennes vilje til, at de genanvendes udgør en fordel eller økonomisk værdi snarere end en byrde, som han måtte ønske at skille sig af med.*
- Affaldsdefinitionen fordrer en konkret vurdering

HVORNÅR ER JORD AFFALD?

- Sidestens-dommen – Sag C-9/00:
  - Palin Granit ønskede at etablere et stenbrud og fik miljøtilladelse hertil.
  - Som en del af forretningsplanen indgik, at de "sidesten", som blev frembragt i forbindelse med brydningen af sten, skulle afsættes som stengrus eller fyldmateriale.
  - Det relevante finske statsamt, som var godkendelsesmyndighed for deponeringsanlæg, fik imidlertid medhold ved den finske forvaltningsret i, at oplagringsstedet for sidesten var et deponeringsanlæg, og at det skulle miljøgodkendes som et sådant.
  - Forvaltningsrettens afgørelse blev anfægtet for domstolene, som forelagde en række spørgsmål for EU-domstolen om, hvordan sidestenerne skulle håndteres i forhold til affaldsdefinitionen.

SIDESTENSDOMMEN (FORTSAT)

- EU-domstolen udtalte:
  - Påvirkning af miljøet har ikke betydning for, om sidestenene skal anses som affald
  - Det er indehaverens hensigt, adfærd eller forpligtelse, som er afgørende for, om der er tale om affald
  - Hvis der allerede ved sidestenenes frembringelse var en hensigt om at afsætte dem, vil der ikke være tale om affald, hvis
  - Det er sikkert, at sidestenene vil blive genanvendt uden forudgående forarbejdning og i forlængelse af fremstillingsprocessen
- I forhold til jord indebærer dette, at jord, uanset forureningsgrad, ikke er affald, hvis der ved opgravningen er indgået aftale om jordens genanvendelse, og at denne genanvendelse sker i umiddelbar forlængelse af jordens opgravning.

HVORNÅR ER JORD AFFALD?

- Miljøstyrelsens vejledning 4/2011 om jordregulativ:
  - Forurenede jord er som udgangspunkt affald
  - Uforurenede jord er som udgangspunkt ikke affald, hvis jorden planlægges anvendt i umiddelbar forlængelse af dens frembringelse
    - Det er dog kun formodningsregler – der skal altid foretages en konkret vurdering
- Pr. 1. januar 2010 blev kildesorteret genanvendeligt erhvervsaffald markedsudsat, og det var dermed som udgangspunkt ikke længere en kommunal opgave at håndtere affaldet, herunder anvisning af det til eksempelvis et bestemt anlæg
- Miljøstyrelsen fastslår i vejledningen, at jord, som er kildesorteret genanvendeligt erhvervsaffald, ikke er omfattet af markedsudsættelsen...?

HVORNÅR ER JORD AFFALD?

- Kommunalbestyrelsen har kompetencen til at afgøre, om jord er affald, jf. affaldsbekendtgørelsens § 4, stk. 1
- Hvis jord er affald, er det omfattet af det kommunale regulativ for jord, som er affald, som kommunen har vedtaget i medfør af affaldsbekendtgørelsens § 19, stk. 2
  - Og dermed også omfattet af de kommunale ordninger, typisk anvisningsordninger, der henviser til et bestemt anlæg eller type af anlæg
- Hvis jord ikke er affald, er jorden alene omfattet af jordflytningsbekendtgørelsen, evt. miljøbeskyttelseslovens § 19, kap. 5 osv.

FORHOLDET MELLEM RESTPRODUKTBEK. OG § 19

- Restproduktbekendtgørelsen indeholder nogle nærmere angivne muligheder for at anvende bestemte jordtyper uden konkret tilladelse efter miljøbeskyttelsesloven
- Kategori 1, 2 eller 3-jord fremgår af restproduktbekendtgørelsens bilag 6
  - Er noget andet end klasse-inddelingen efter Sjællandsvejledningen
- Forskellige anvendelsesmuligheder og -betingelser afhængigt af forureningsgrad
  - Der er bl.a. forskellige krav til tykkelse og fald på fast belægning samt prøveudtagning efter bilag 7

FORHOLDET MELLEM RESTPRODUKTBEK. OG § 19

- Kommunalbestyrelsen har så mulighed for at meddele dispensation fra kravene ved anvendelse af kategori 2 og kategori 3-jord
  - Det forudsættes, at anvendelsen af jorden er:
    - Anlægsteknisk begrundet
    - Miljømæssigt forsvarlig
  - Der kan ikke dispenseres fra de forskellige typer af anlægsarbejder, som jorden kan anvendes til
  - Kommunalbestyrelsen kan stille vilkår
    - Saglige og relevante, jf. MBL's og JFL's formål
    - Proportionale

FORHOLDET MELLEM RESTPRODUKTBEK. OG § 19

- MAD.2009.1092
  - En grundejer ønskede at anvende kategori 3-slagge, jf. restproduktbekendtgørelsens bilag 4, under forskellige bygninger og til udlægning i en lagtykkelse på op til 1,3 meter under en asfalteret plads.
  - Kommunen gav afslag fsva. anvendelsen under bygningerne, jf. restproduktbekendtgørelsens § 7
  - Kommunen gav afslag fsva. udlægningen under den asfalterede plads, jf. miljøbeskyttelseslovens § 19
- NMKN udtalte, at det fremgik af restproduktbekendtgørelsens § 5, stk. 4, at slagge omfattet af bekendtgørelsen var udtømmende reguleret i bekendtgørelsen
- Tilsvarende gælder jord => hvis jord er kategori 1, 2 eller 3, må denne alene genanvendes i henhold til restproduktbekendtgørelsen

FORHOLDET MELLEM KAP. 5 OG § 19

- NoMo nr. 101:
  - Nævnet statuerede i to sager, at den meget udbredte anvendelse af miljøbeskyttelseslovens § 19 ikke nødvendigvis var den rette fremgangsmåde.
  - I den første sag var der tale om etablering af en støjvold i en periode på 2-3 år, hvor der skulle modtages lettere forurenede jord for bygge- og anlægsarbejder.
  - Nævnet vurderede, at der var tale om et godkendelsespligtigt anlæg, jf. godkendelsesbekendtgørelsens dagældende listepunkt K 206: *"anlæg, der nyttiggør ikke-farligt affald"*.
  - Nævnet ophævede den meddelte § 19-tilladelse med henvisning til, at godkendelsesordningen fortrængte tilladelsesordningen.

NOMO NR. 101 (FORTSAT)

- I den anden sag ønskede man at anvende noget forurenede overskudsjord til at hæve terrænet på en grund, hvorved der blev etableret et mindre dige mod vandet.
- Nævnet vurderede også her, at der var tale om et godkendelsespligtigt anlæg for nyttiggørelse af affald (farligt eller ikke-farligt).
- Nævnet ophævede derfor også her den meddelte § 19-tilladelse ud fra samme princip om, at godkendelsesordningen fortrænger tilladelsesordningen.
- Forskellen mellem miljøgodkendelse (kap. 5) og tilladelse (§ 19) er navnlig, at der under godkendelsesordningen kan (skal) stilles alle miljørelevante vilkår, mens vilkårene i en § 19-tilladelse alene må varetage hensynet til jord og grundvand

NOMO NR. 101 (FORTSAT)

- Forskellen mellem miljøgodkendelse (kap. 5) og tilladelse (§ 19) er navnlig, at der under godkendelsesordningen kan (skal) stilles alle miljørelevante vilkår, mens vilkårene i en § 19-tilladelse alene må varetage hensynet til jord og grundvand
- Det fastslås endvidere, at en § 19-tilladelse skal desuden vedrøre et konkret jordparti, mens miljøgodkendelsen kan være generel – dvs. indeholde generelle grænseværdier, mængder, osv.

NOMO NR. 101 (FORTSAT)

- Nyttiggørelse vs. bortskaffelse
  - Det har stor betydning, hvorvidt projektet anses som et nyttiggørelsesprojekt eller et bortskaffelsesprojekt, idet et bortskaffelsesprojekt normalt vil blive anset som et deponeringsanlæg, hvilket indebærer betydelige byrdefulde krav i form af sikkerhedsstillelse, efterbehandling, monitorering mv.
- Støjvolde skal dimensioneres ud fra optimal støjdæmpningsdimensioner, hvis det skal være nyttiggørelse.
- Terrænreguleringen/digeprojektet blev anset som nyttiggørelse, fordi virksomheden dokumenterede et behov for at gennemføre kystsikringen.
- Nævnet bemærker, at forureningsgrad ikke har betydning for sondringen mellem nyttiggørelse og bortskaffelse

KONTAKT

OFFENTLIG VIRKSOMHED

Jacob Brandt
Specialistadvokat

T +45 72 27 33 63

M +45 25 26 33 63

E jab@bechbruun.com

www.bechbruun.com

København

Langelinie Allé 35
2100 København Ø

T +45 72 27 00 00

Aarhus

Frue Kirkeplads 4
8100 Aarhus C

F +45 72 27 00 27

Shanghai

83 Loushanguan Road,
suite 2635, 26/F
Shanghai

E info@bechbruun.com